

tēctum

columnae

signa

MARITVS ET VXOR

- 1 Iūlius cum uxōre suā in peristylō ambulat. Uxor eius est Aemilia. Iūlius marītus Aemiliae est. Marītus et uxor inter columnās et signa ambulant. Tēctum peristylī altīs columnīs sustinētur, inter quās tria pulchra signa stant:
- 5 ūnum Iūnōnis, alterum Cupīdinis, tertium Veneris. Iūnō et Venus deae sunt. Cupīdō est filius Veneris et Mārtis, quamquam Venus Mārtis coniūnx nōn est, sed alterīus deī, cui nōmen est Vulcānus. Venus enim mala uxor est, quae aliōs deōs amat praeter coniugem suum
- 10 Vulcānum. Mārs et Vulcānus sunt filii Iūnōnis et Iovis; Iūnō enim coniūnx Iovis est. Sed Iuppiter malus marītus est, quī multās aliās deās amat praeter Iūnōnem, coniugem suam. Nēmō deōrum pēior marītus est quam Iuppiter, neque ūlla dea pēior uxor est quam Venus.
- 15 Inter omnēs deōs deāsque Iuppiter pessimus marītus est ac Venus pessima uxor.

uxor -ōris *f*

marītus Aemiliae
= vir Aemiliae
columna -ae *f*
signum -ī *n*
tēctum -ī *n*

Iūnō -ōnis *f*
Cupīdō -inis *m*
Venus -eris *f*
deus -ī *m*; dea -ae *f*
con-iūnx -iugis *f/m*
= uxor/marītus
alter -era -erum,
gen -erius
Vulcānus -ī *m*

Iuppiter Iovis *m*

malus, *comp* pēior -ius,
sup pessimus -a -um
ūllus -a -um: neque ūllus
= et nūllus

māter familiās = māter
(domina) familiae
mātrōna -ae f = fēmina
quae marītum habet
amor -oris m < amāre

pulchritūdō -inis f
< pulcher
omnēs -ium m pl
↔ nēmō

bonus, *comp* melior -ius,
sup optimus -a -um
Aemilia: "Iūlius bonus
vir est, *melior* quam
ullus alius vir: Iūlius
est *optimus* omnium
virōrum!"

vocāre = appellāre

trēs tria, *gen* trium
duo -ae -o, *gen* duōrum
-ārum -ōrum
ūnus -a -um, *gen* -īus
pater ūnius filii/filiae;
duōrum filiōrum/duārum
filiārum; trium filiōrum
/filiārum

magnus, *comp* māior -ius,
sup māximus -a -um
parvus, *comp* minor -us,
sup minimus -a -um

pater familiās = pater
(dominus) familiae
adulēscēns -entis m = vir
qui nōndum XXX annōs
habet
virgō -inis f = fēmina
quae marītum nōndum
habet

ab-erat
domus -ūs f, *abl* -ō,
pl acc -ōs

Mātrēs familiās Iūnōnem invocant, ea enim dea est
mātrōnārum. Venerem et Cupīdinem invocant aman-
tēs, nam Venus et Cupīdō amōrem in cordibus homi-
num excitāre possunt. Cupīdō enim est deus amōris, et 20
Venus, pulcherrima omnium deārum, dea amōris ac
pulchritūdīnis est. Pulchritūdō Veneris ab omnibus
laudātur.

Iūlius est bonus marītus quī uxōrem suam neque ūl-
lam aliam fēminam amat. Certē Iūlius marītus melior 25
quam Iuppiter est! Item Aemilia bona uxor est quae
marītum suum neque ūllum alium virum amat. Certē
Aemilia uxor melior est quam Venus! Aemilia Iūlium
'virum optimum' appellat. Item Iūlius uxōrem suam
'optimam omnium fēminārum' vocat. 30

Iūlius et Aemilia sunt parentēs trium līberōrum: duō-
rum filiōrum et ūnius filiae. Līberī adhūc parvī sunt.
Mārcus octō annōs habet. Quīntus est puer septem an-
nōrum. Iūlia quīnque annōs habet. Quīntus nōn tantus
est quantus Mārcus nec tam parvus quam Iūlia. Quīn- 35
tus māior est quam Iūlia et minor quam Mārcus. Māxi-
mus līberōrum est Mārcus, minima est Iūlia.

Ante decem annōs Iūlius pater familiās nōn erat, tunc
enim nec uxōrem nec līberōs habēbat. Iūlius adulēscēns
vīgintī duōrum annōrum erat. Aemilia mātrōna nōn
erat, sed virgō septendecim annōrum, quae Rōmae
apud parentēs suōs habitābat. Domus eōrum nōn pro-
cul aberat ab aliā domō, in quā Iūlius cum parentibus 40

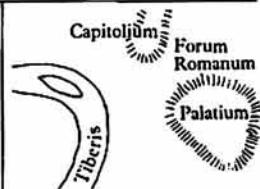
suīs habitābat. Iūlius et Aemilia in eādem urbe habitā-
45 bant, nōn in eādem domō.

In urbe Rōmā multae domūs sunt et multa templa deōrum. In mediā urbe inter collēs Capitōlium et Palātium est forum Rōmānum, quō hominēs ex tōtā Italiā atque ex omnibus prōvinciis Rōmānīs conveniunt. In 50 Capitōliō est templum Iovis Optimī Māximī; circum forum Rōmānum sunt alia multa templa deōrum. In Palātiō sunt domūs magnificaē. Rōmae plūrēs hominēs habitant quam in ullā aliā urbe imperii Rōmānī. Urbs Rōma plūrimōs hominēs et plūrimās domōs habet. Arī-
55 minum, Capua, Ōstia magna sunt oppida, sed minōra quam Rōma. Ōstia est oppidum minus quam Rōma, sed māius quam Tūsculum. Rōma urbs māxima atque pulcherrima est tōtūs imperii Rōmānī.

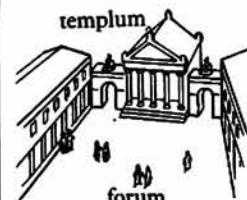
II Pater Iūlii, quī iam mortuus est, magnam pecūniām
60 habēbat multāsque villās magnificaē possidēbat praeter domum Rōmānam: is homō dīves erat. Pater Aemiliae erat homō pauper, quī ūnam domum exiguum possidēbat. Aemilia igitur virgō pauper erat, sed tamen Iūlius eam amābat. Cūr Iūlius, adulēscēns dīves, virginem
65 pauperem amābat? Quia ea virgō proba ac fōrmōsa erat.

Nec Iūlius amōrem suum occultābat, nam Aemiliām ‘amīcam’ appellābat et multa dōna ei dabat. Sed tamen Aemilia nōn Iūliūm amābat, sed alium virum Rōmānum. Ergō Iūlius miser erat et nocte male dormiēbat.

70 Vir quī ab Aemiliā amābātur Crassus Dīves nōminā-

templum -ī n = domus
dei
forum -ī n = locus in urbe
apertus quō multū con-
veniunt
con-venire = in eundem
locum venire
Optimus Māximus: Iovis
cognōmen
magnificus -a -um =
magnus et pulcher
multū, comp plūrēs -a,
sup plūrimi -ae -a

tōtus -a -um, gen -īus

possidēre = habēre
dīves -itis = pecūniōsus
pauper -eris ↔ dīves
tamen : quamquam ea
pauper erat
tamen ↔ itaque

dōnum -ī n = rēs quae
datur

miser -era -erum

cotidiē = omni diē,
quōque diē

flōs flōris m: rosa flōs
est; rosae et lilia
flōrēs sunt

re-mittere

annō (abl) post = post
annum
coniugēs -um m pl =
maritus et uxor

beātus -a -um ↔ miser

ōsculāri (eam) = ōscu-
lum dare (eī)

bātūr. Aemilia Crassum amābat, neque vērō ab eō amā-
bātūr, quod parentēs Aemiliae pauperēs erant. Itaque
ea quoque misera erat.

Aemilia numquam Iūliū salūtābat, cum eum in forō
Rōmānō vidēbat, quamquam ipsa ā Iūliō salūtābātur. 75
Iūlius cotidiē epistulās ad Aemiliām scribēbat, in qui-
bus pulchritūdō eius laudābātur verbīs magnificīs, ac
simul cum epistulīs rosās aliōsque flōrēs pulcherrimōs
ad eam mittere solēbat. Initiō Aemilia epistulās Iūlii
nōn legēbat nec dōna eius accipiēbat, sed omnia ad eum 80
remittēbat; sed post paucōs diēs neque epistulae neque
flōrēs remittēbantur...

Annō post Iūlius et Aemilia coniugēs erant sub eō-
dem tēctō habitantēs. Iūlius uxōrem suam amābat et ab
eā amābātur. 85

Etiam nunc, decem annī post, beātī sunt coniugēs.
Iūlius Aemiliām amat et ab eā amātur, neque amor con-
iugum hodiē minor est quam tunc.

Iūlius uxōrem ōsculātur et “Ō Aemilia” inquit, “mea III
optima uxor! Decem annī longum est tempus, sed amor 90

meus tempore nōn minuitur. Ut tunc tē amābam, ita etiam nunc tē amō."

Tum Aemilia, quae verbīs Iūlīi dēlectātur, "Ō Iūlī!" inquit, "mī optime vir! Meus amor ergā tē multō māior
95 est hodiē quam tunc! Tempus amōrem meum nōn mi-
nuit, immō vērō auget!"

Ad hoc Iūlius rīdēns "Ita est ut dīcis" inquit, "nam tunc ego tē amābam, tū mē nōn amābās! Ego miserri-
mus eram omnium adulēscētūm, quod tū numquam
100 mē salūtābās, cum mē vidēbās, quamquam ego semper
tē salūtābam, cum tē vidēbam. Neque epistulās, quās
cotidiē tibi scribēbam, legēbās, neque flōrēs, quōs tibi
multōs mittēbam, accipiēbās, sed omnēs ad mē remittē-
bās! Propter amōrem nocte vix dormiēbam — semper
105 dē tē cōgitābam..."

Aemilia item dē illō tempore cōgitāns "Ego quoque"
inquit "tunc miserrima eram. Amābam enim alium vi-
rum Rōmānum, quī mē nōn amābat, quod virgō pauper
eram."

110 Iūlius: "Ille vir pessimus tē dignus nōn erat!"

Aemilia: "Rēctē dīcis, mī Iūlī. Tū sōlus amōre meō
dignus erās, tū enim mē amābās, mihi epistulās scribē-
bās ac flōrēs mittēbās, quamquam pecūniā nūllam ha-
bēbam. Certē nōn propter pecūniā mē amābās, Iūlī!
115 At nunc tē sōlum nec ūllum alium virum amō. Fēmina
beāta sum, quod marītūm bonūm habeō, et quia nōs
trēs liberōs habēmus et cum magnā familiā in hāc villā

minuere = minōrem fa-
cere

Iūlius, meus, voc Iūlī!
mī!: "Ō Iūlī, mī vir!"
ergā prp + acc

augēre = māiōrem fa-
cere; ↔ minuere

miser, comp miserior,
sup miserrimus

dignus -a -um (+ abl:
tē/amōre tuō d.)

haec (*n pl.*) = hae rēsx annīs (*abl.*) ante
= ante x annōspauper, *comp* -erior,
sup -errimus
dives, *comp* dīvitior,
sup dīvitissimusminus pulcher (↔ pul-
chrior) = nōn tam
pulcher

gracilis -e = tenuis

ēsse: edō
ēs
est
edimus
ēstis
edunt

magnificā habitāmus, quae familiā nostrā digna est. Hoc peristylum magnificum, hae columnae, haec signa, hī flōrēs — haec omnia cotidiē mē dēlectant! Ō, quam 120
bēatī hīc sumus, Iūli! Quantus est deōrum ergā nōs
amor!"

Iūlius: "Est ut dīcis, Aemilia. Decem annīs ante apud parentēs nostrōs habitābāmus, ipsī parentēs nōndum erāmus nec familiām habēbāmus. Tū et parentēs tuī 125
pauperēs erātis, in exiguā domō habitābātis nec ullam villam habēbātis, sed tamen ego tē amābam..."

Aemilia: "Quārē ego, virgō pauperrima, ā tē, adulēscente dīvitissimō, amābar?"

Iūlius iterum Aemiliām osculāns "Tū ā mē amābāris" 130
inquit, "quod pulcherrima erās omnium virginum Rō-
mānārum, prope tam pulchra quam ipsa Venus!"

Aemilia: "Num hodiē minus pulchra sum quam tunc
eram?"

Iūlius faciem uxōris intuēns "Certē" inquit "mātrōna 135
tam pulchra es quam virgō erās, mea Aemilia. Omnes
pulchritūdinem tuam laudant." Tum vērō fōrmam eius
spectāns: "At minus gracilis es quam tunc: eō enim
tempore gracilior erās quam hoc signum Veneris."

Aemilia signum Veneris aspicit, cuius corpus graci- 140
lius ac minus est quam ipsius. "Certē tam gracilis hodiē
nōn sum" inquit, "sed quārē mē crassiōrem fierī putās?"

Iūlius rīdēns responderet: "Quia nunc cibum meliōrem
ēs quam tunc edēbas!"

145 Aemilia: "Id quod nunc edō nec melius nec pēius est quam quod apud parentēs meōs edēbam."

Iūlius: "Ergō plūs ēs quam tunc, Aemilia."

Postrēmō Aemilia "Certē plūs edō quam solēbam" inquit, "sed nec plūs nec minus quam opus est. Nimis

150 stultus vir es, Iūli! Nōnne intellegis nōn modo amōrem nostrum, sed etiam familiam tempore augēri? Num opus est mē plūs dicere?"

Amor dōnum est Veneris. Līberī dōna Iūnōnis sunt.

multum, *comp* plūs plūris, *sup* plūrimum -i paulum, *comp* minus -ōris, *sup* minimum -i opus est = necesse est /oportet

GRAMMATICA LATINA

155 *Verbī tempora*

Tempus praesēns et praeteritum

Tempus praesēns (nunc): Māne *est*. Sōl lūcet. Omnēs vigilant, nēmō dormit. Avēs canunt.

Tempus praeteritum (tunc): Ante trēs hōrās nox *erat*.
160 Stēllae lūcēbant, sōl nōn lūcēbat. Nēmō vigilābat, omnēs dormiēbant. Avēs nōn canēbant.

Praeteritum (pers. III): singulāris -*bat* -*ēbat*, plūrālis -*bant* -*ēbant*.

praesēns -*entis* (*praes*)
praeteritum -*a* -*um*

praeteritum -*i n* =
tempus praeteritum
-*bat* -*bant*
-*ēbat* -*ēbant*

Praeteritum

165 [A] Āctīvum.

Exempla: [1] computā|re: computā|bat; [2] pārē|re: pārē|bat; [3] scrib|ere: scrib|ēbat; [4] dormi|re: dormi|ēbat.

Ante vīgintī annōs Iūlius discipulus tam improbus *erat* quam Mārcus nunc est: in lūdō dormiēbat, male computābat, foedē scribēbat, neque magistrō suō pārēbat.

Mārcus: "Num tū melior discipulus *erās*, pater, quam ego sum? Nōnne tū in lūdō dormiēbās? Num semper magistrō pārēbās, bene computābās et pulchrē scribēbās?" Iūlius: "Ego

[1]	computā ba m
	computā bā s
	computā ba t
	computā bā mus
	computā bā tis
	computā ba nt
[2]	pārē ba m
	pārē bā s
	pārē ba t
	pārē bā mus
	pārē bā tis
	pārē ba nt

[3]	scrib ēba m scrib ēbā s scrib ēbā t scrib ēbā mus scrib ēbā tis scrib ēbā nt	
[4]	dormi ēba m dormi ēbā s dormi ēbā t dormi ēbā mus dormi ēbā tis dormi ēbā nt	
esse	era m erā s era t	erā mus erā tis era nt
[1,2]	-ba m -bā s -ba t	-bā mus -bā tis -ba nt
[3,4]	-ēba m -ēbā s -ēba t	-ēbā mus -ēbā tis -ēba nt
[1]	laudā ba r laudā bā ris laudā bā tur laudā bā mur laudā bā minī laudā bā nur	
[2]	timē ba r timē bā ris timē bā tur timē bā mur timē bā minī timē bā nur	
[3]	reprehend ēba r reprehend ēbā ris reprehend ēbā tur reprehend ēbā mur reprehend ēbā minī reprehend ēbā nur	
[4]	pūni ēba r pūni ēbā ris pūni ēbā tur pūni ēbā mur pūni ēbā minī pūni ēbā nur	
[1,2]	-ba r -bā ris -bā tur	-bā mur -bā minī -ba ntur
[3,4]	-ēba r -ēbā ris -ēbā tur	-ēbā mur -ēbā minī -ēba ntur

numquam in lūdō dormiēbam, semper magistrō pārēbam,
bene computābam et pulchrē scribēbam! Certē ego discipulus 175
multō melior eram quam tū nunc es!”

Quīntus: “Quid? Num vōs meliōrēs discipulī erātis quam
nōs sumus? Nōnne vōs in lūdō dormiēbātis? Num semper
magistrō pārēbātis, bene computābātis et pulchrē scribēbātis?”

Iūlius: “Nōs numquam in lūdō dormiēbāmus, semper magistrō 180
pārēbāmus, bene computābāmus et pulchrē scribēbāmus! Certē
nōs discipulī multō meliōrēs erāmus quam vōs nunc estis!”

Iūlius vērum nōn dīcit: ante vīginti annōs discipulī tam
malī erant quam nunc sunt: in lūdō dormiēbānt, male com-
putābānt, foedē scribēbānt, neque magistrō suō pārēbānt! 185

	Sing.	Plūr.	Sing.	Plūr.
Persōna prīma	-bam	-bāmus	-ēbam	-ēbāmus
Persōna secunda	-bās	-bātis	-ēbās	-ēbātis
Persōna tertia	-bat	-bant	-ēbat	-ēbant

[B] Passīvum.

Iūlius magistrum suum nōn timēbat, sed ipse ā magistrō
timēbātur! Itaque nōn reprehendēbātur nec pūniēbātur, sed
laudābātur ā magistrō.

Mārcus: “Num tū semper ā magistrō tuō laudābāris? Nōn-
ne reprehendēbāris ac pūniēbāris?” Iūlius: “Ego ā magistrō 195
meō saepe laudābar, numquam reprehendēbar aut pūniēbar.
Ego magistrum nōn timēbam, sed ipse ab eō timēbar!” Mārcus:
“Tūne ā magistrō timēbāris?” Iūlius: “Nōs omnēs ā magistrō
timēbāmur. Itaque nōn reprehendēbāmur nec pūniēbā-
mur, sed semper laudābāmur!” Mārcus: “Nōn vērum dīcis! 200
Vōs nōn timēbāminī ā magistrō nec semper laudābāminī, sed
reprehendēbāminī ac pūniēbāminī!”

In illō lūdō discipuli ā magistrō timēbāntur! Itaque nōn
reprehendēbāntur nec pūniēbāntur, sed semper laudābāntur.

	Sing.	Plūr.	Sing.	Plūr.
Persōna prīma	-bar	-bāmur	-ēbar	-ēbāmur
Persōna secunda	-bāris	-bāminī	-ēbāris	-ēbāminī
Persōna tertia	-bātur	-bāntur	-ēbātur	-ēbāntur

PENSVM A

Ante x annōs Iūlius apud parentēs suōs habit— nec uxōrem hab—. Iūlius et Aemilia Rōmae habit—. Iūlius Aemiliā am— nec ab eā am—. Ea numquam Iūliū salūt— cum eum vid—, quamquam ipsa ab eō salūt—. Aemilia epistulās Iūliī nōn leg— nec dōna eius accipi—, sed omnia remitt—.

Iūlius: “Tunc ego tē am— nec ā tē am—, nam tū alium virum am— nec ab eō am—. Ego miser er— et tū misera er—. Tunc apud parentēs nostrōs habit—. Tū et parentēs tuī in parvā domō habit—. Vōs ā mē salūt—, quamquam pauperēs er—.”

PENSVM B

Iūlius, quī — Aemiliae est, — suam nec — aliam fēminam amat. Quīntus — quam Mārcus et — quam Iūlia est.

— peristylī XVI altīs — sustinētur. Inter columnās III — stant. Iūnō, — [= uxor] Iovis, — mātrōnārum est. Nēmō deōrum — marītus est quam Iūppiter. Inter omnēs deōs Iūppiter — marītus est.

Ante x annōs Aemilia nōn mātrōna, sed — erat. Tunc Iūlius — XXII annōrum erat. Pater Iūliī vir — [= pecūniōsus] erat. Quī nōn dīves, sed — est, in parvā — habitat. Rōmae multī hominēs habitant, — quam in ullā aliā urbe. Rōma est urbs — imperiī Rōmānī.

PENSVM C

Quae est coniūnx Iovis?

Num Iūppiter bonus marītus est?

Cuius filius est Cupīdō?

Estne Quīntus māior quam Mārcus?

Ubi parentēs Iūliī habitābant?

Cūr Iūlius tunc miser erat?

Cūr Aemilia Iūliū nōn amābat?

Num Iūlius Aemiliā propter pecūniām amābat?

Cūr Aemilia nunc beāta est?

Hodiēne Aemilia minus pulchra est quam tunc?

Vocabula nova:

uxor	maritus
columna	signum
tēctum	dea
deā	coniūnx
mātrōna	amor
amor	pulchritūdō
pulchritūdō	adulēscēns
adulēscēns	virgō
virgō	domus
domus	templum
templum	forum
forum	dōnum
dōnum	flōs
flōs	melior
melior	pēior
pēior	optimus
optimus	pessimus
pessimus	māior
māior	minor
minor	māximus
māximus	minimus
minimus	magnificus
magnificus	plūrēs
plūrēs	plūrimi
plūrimi	dīves
dīves	pauper
pauper	miser
miser	beātus
beātus	dignus
dignus	gracilis
gracilis	convenire
convenire	possidēre
possidēre	mittere
mittere	remittere
remittere	ōculāri
ōculāri	minuere
minuere	augēre
augēre	opus esse
opus esse	mī
mī	ullus
ullus	tamen
tamen	cotidiē
cotidiē	minus
minus	plūs
plūs	ergā
ergā	praesēns
praesēns	praeteritum